

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger til forslaget**1. Indledning**

Forslag til inatsisartutlov om Klagenævn for Udbud af Offentlige Indkøb er udarbejdet på baggrund af inatsisartutbeslutning FM2015/118, hvor Naalakkersuisut blev pålagt at fremlægge forslag til en inatsisartutlov, som skal sikre rammerne for det offentlige indkøb. Forslaget blev optaget til behandling på forårssamlingen 2018 af det tidligere Naalakkersuisut, hvorefter der blev udskrevet valg. På baggrund af valget blev Inatsisartutbeslutningen forkastet. Det fremsættes dog på ny da hensynene beskrevet i inatsisartutbeslutningen stadig lægges til grund. Inatsisartutbeslutningen beskriver at det offentlige kan spare penge ved at effektivisere og koordinere indkøb og at de samfundsøkonomiske konsekvenser bør vurderes når der handles, således at forskellige hensyn balanceres på en passende vis.

På den baggrund har Departementet for Erhverv og Energi i samarbejde med Økonomi- og Personalestyrelsen (ASA) under inddragelse af kommunerne udarbejdet forslag til en udbudslov. For at sikre lovens effektive virkning, skal overtrædelse af forslaget kunne indklages og sanktioneres, hvorfor der oprettes en klageinstans. Etableringen af en uvildig klageinstans på området for varer og tjenesteydelser vil desuden imødekomme de forpligtelser.

På den baggrund etableres en ny klageinstans for udbud af varer og tjenesteydelser til at behandle overtrædelser af udbudsloven. Instansen kaldes Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb og sikrer håndhævelsen af udbudsreglerne.

Forslag til en sådan klagenævnslov fremlægges hermed og foreslås vedtaget parallelt med udbudsloven.

2. Hovedpunkter i forslaget

Bestemmelser om klageadgang i forbindelse med offentlige udbud har hidtil været begrænset til området for bygge- og anlægsvirksomhed jf. bestemmelserne herom i inatsisartutlov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven). Klager i forbindelse med udbud af varer og tjenesteydelser har ikke tidligere været lovreguleret, men har været genstand for lokale interne bestemmelser af varierende omfang. Eksempelvis har Kommuneqarfik Sermersooq været langt i arbejdet med etableringen af uvildig klageinstans til varetagelse af klager over kommunens udbud.

Forslaget er udarbejdet med inspiration fra primært tilbudsloven og fra den danske klagenævnslov.

2.1. Anvendelsesområde

Forslaget omfatter klager over udbud i Grønland omfattet af tilbudsloven. Klager over udbud i forbindelse med offentlige indkøb af varer og tjenesteydelservil dermed kunne indbringes, forudsat, at overstiger de respektive tærskelværdier og ikke er omfattet af de respektive undtagelsesbestemmelser.

2.2. Organisation

Forslaget fastlægger den overordnede organisering af klagenævnet. Nævnet består af en formand og et antal sagkyndige medlemmer. Formanden udpeges af Landsdommeren i Grønland, mens de sagkyndige medlemmer udpeges af Naalakkersuisut – alle efter indstilling fra diverse myndigheder og organisationer.

Klagenævnet har tilknyttet et sekretariat, der bistår i det daglige arbejde. Nævnets formand fastlægger de præcise retningslinjer nævnets virke.

Det har været overvejet, om forslaget skulle indeholde en mere omfattende detailregulering, men for at sikre den nødvendige fleksibilitet og undgå utilsigtede begrænsninger, er det vurderet mest hensigtsmæssigt at nøjes med at lovfæste de overordnede rammer og lade nævnet selv udfylde med de nærmere detaljer.

2.3. Procedureregler

Forslaget fastlægger bestemmelser for den praktiske indgivelse og behandling af klager i nævnet.

Klageberettigede er alle, der har en retlig interesse i sagen, herunder især tilbudsgivere og potentielle tilbudsgivere samt de myndigheder og organisationer som tillægges klageadgang af Naalakkersuisut. For så vidt angår sidstnævnte tænkes her særligt på brancheorganisationer mv., som kan tænkes at ville føre en sag på vegne af en tilbudsgiver.

Klage skal indgives skriftligt mod betaling af en klageafgift på 10.000 kr. for klager i medfør af tilbudsloven.

Tanken med klageafgiften er delvist, at det skal afskrække indgivelsen af klager, der ikke har været vurderet ordentligt forud for indgivelsen, hvorfor det skal have en passende størrelse uden dermed at virke som en barriere for begrundede klager. 10.000 kr. vurderes i den forbindelse at være et passende niveau for klager i medfør af tilbudsloven.

Sagen forberedes skriftligt og afgøres som udgangspunkt på dette grundlag. Mundtlig forhandling kan dog om nødvendigt besluttes af formanden. Parterne skal loyalt medvirke til sagens oplysning og fremsende alle relevante oplysninger.

Afgørelse træffes af nævnet ved simpelt flertal.

Nævnet kan herudover pålægge en part at betale sagsomkostninger og pålægge en tabende ordregiver at lovliggøre ulovlige beslutninger, herunder tildelingsbeslutninger, og at erstatte klager, det tab vedkommende måtte have lidt som følge af ordregivers ulovlige handlinger.

Der kan endvidere pålægges bøder til den, der ikke efterkommer nævnets påbud.

Der er ikke mulighed for administrativ rekurs, men en afgørelse kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt parterne.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

For at kunne vurdere omkostninger til Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb er der taget udgangspunkt i det eksisterende klagenævn i medfør af tilbudsloven. Omkostningerne til det eksisterende klagenævn i medfør af tilbudsloven udgør:

Vederlag til formanden:	50.000 kr.
Vederlag pr. sagkyndigt medlem pr.sag:	3.500-5.000 kr.
Sekretariatsbistand, arbejdsdage pr. år	15-20 dg.
Tolkebistand, arbejdsdage pr. år	5-10 dg.

Ovenstående omkostningsopgørelse er baseret på faktisk indbragte sager siden nævnets oprettelse. Der er i perioden indbragt i alt 10 sager, svarende til i gennemsnit 1,3 om året, hvoraf 3 er afvist, 1 er trukket tilbage og 6 er antaget til realitetsbehandlet og 1 sag er stadig verserende.

I forhold til det nuværende klagenævn i medfør af tilbudsloven vil det nye klagenævn have et større ansvarsområde og må imødesee flere sager, der skal behandles.

I forhold til klagenævnet i medfør af tilbudsloven vil der derfor skulle afsættes ekstra midler til aflønning af formanden, til aflønning af sagkyndige medlemmer og til sekretariatsfunktionen.

Omfanget af de ekstra midler er vanskeligt at fastlægge på forhånd, idet det i høj grad vil afhænge af antallet af klagesager. Tilgangen i antallet af klagesager vil igen afhænge af hvor mange anskaffelser, der falder ind under udbudslovens område.

Ekstraomkostningerne opvejes delvist af merindtægter i form af flere klageafgifter. Forsigtigt skønnet er omkostningerne, opgjort som følger:

Vederlag til formanden:	150.000 kr.
Vederlag pr. sagkyndigt medlem pr.sag:	3.500-5.000 kr.
Sekretariatsbistand, arbejdsdage pr. år	45-60 dg.
Tolkebistand, arbejdsdage pr. år	15-30 dg.

På baggrund af ovenstående skema, sammenholdt med et estimat af forventede modtagne klagesager pr. år., er indtægterne i form af klageafgifter modtaget fra klagere anslået til at andrage omkring 150.000 kr. årligt. Omkostningerne estimeres på samme grundlag til at være 350.000 kr. årligt. Mankoen på 200.000 kr. finansieres indenfor egen ramme hos sekretariatet.

De økonomiske og administrative konsekvenser har taget udgangspunkt i at sekretariatet med den nuværende ressortfordeling placeres i Forbruger- og Konkurrencestyrelsen. Styrelsen varetager i dag sekretariatsfunktion for en række nævn.

Egen finansiering, administration	200.000 kr.
Indtægter, administration	150.000 kr.
Samlet finansiering	350.000 kr.

Såfremt omkostningerne i ovenstående forudsætninger afviger, vil dette ikke have budgetmæssige konsekvenser, idet tiltaget finansieres indenfor egne rammer.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget har ikke konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget har ikke konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget har ikke andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Det tidligere Naalakkersuisut udarbejdede forslag til Inatsisartutlov om Klagenævn for Udbud blev fremsat til behandling på FM 2018. På grund af udskrivelse af valg til Inatsisartut blev forslaget ikke behandlet på FM 2018. Nærværende forslag er i forhold til det tidligere forslag

ikke ændret i sådant omfang, at Naalakkersuisut har fundet det nødvendigt at foretage en ny høring.

Forslaget har været i høring i perioden 18. december 2017 – 22. januar 2018 ved nedenstående høringsparter: Grønlands Erhverv, NUSUKA, CSR Greenland, Transparency International Greenland, Nunatsinni Advokatit, KANUKOKA, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Kommune Kujalleq, Qaasuitsup Kommunia, Landslægeembedet og samtlige departementer i selvstyret. Derudover har forslaget i samme periode været offentliggjort på høringsportalen.

I det følgende behandles de høringssvar, der er indkommet under den eksterne høring. Det bemærkes, at høringssvarene er anført i kursiv, og at høringssvarene er gengivet i hovedtræk på grundlag af en foretaget væsentlighedsvurdering.

Der er modtaget høringssvar fra: Formandens Departement, Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, Departementet for Råstoffer, Departementet for Finanser og Skatter, Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur og Boliger, Kommunegarfik Sermersooq, KANUKOKA, Grønlands Erhverv og Grønlandske Advokater og Transparency International Greenland.

Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, Departementet for Råstoffer og Transparency International Greenland har ingen bemærkninger til forslaget.

Høringssvar fra Departementet for Finanser og Skatter:

AAN anbefaler, at udpegelse af nævnets sagkyndige medlemmer bør ske efter indstilling fra relevante offentlige og private aktører med ekspertise på området.

På baggrund af høringssvaret er bestemmelsen ændret så de sagkyndige medlemmer udpeges af Naalakkersuisut efter indstilling fra relevante offentlige aktører og erhvervslivet i Grønland. Da forslaget var i høring omfattet omfattede klagenævnet også behandling af klager i medfør af tilbudsloven. Det er udtaget af inatsisartutloven og Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb behandler kun udbud fremsat efter reglerne i udbudsloven.

Grønlandske Advokater anfører at det ikke fremgår udtrykkeligt i § 2, stk. 4, at nævnets medlemmer både skal bestå af personer der har kendskab til bygge- og anlægsvirksomhed og til offentlig indkøbsvirksomhed. Nævnet kan risikere at mangle personer med den nødvendige kendskab til bygge- og anlægsbranchen.

På baggrund af høringssvaret er bestemmelsen ændret til at medlemmer udpeges af Naalakkersuisut efterindstilling fra relevante offentlige aktører og erhvervslivet i Grønland. På den måde sikres nævnets medlemmer har den nødvendige sagkundskab til behandling af klagesa-

gerne. Der henvises ligeledes til ovenstående bemærkning angående udtagelse af behandling af klager i medfør af tilbudsloven.

Grønlandske Advokater anfører endvidere at lovforslaget ikke indeholder en bestemmelse svarende til tilbudslovens § 27, stk. 2 om, at klagenævnets afgørelse så vidt muligt skal foreligge senest 3 måneder efter at sagen er indbragt for nævnet.

Det findes vigtigt, at give Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb en høj grad af uafhængighed, herunder også i nævnets tilrettelæggelse af sin opgaveløsning. Det er derfor ikke fundet hensigtsmæssigt, at indføre en frist for nævnets afgørelse af indbragte sager.

Grønlands Erhverv anfører at det i § 2 sikres, at det private erhvervsliv, repræsenteres ved den i forhold til den konkrete sag relevante branche, tildeles ret til indstilling af halvdelen af antallet af medlemmer til klagenævnet.

På baggrund af dette høringssvar er der indsat i § 2, at indstilling skal ske efter indstilling fra relevante offentlige aktører og erhvervslivet.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører, at da de fortiden er sekretariatsfunktion for det bestående klagenævn, bemærker de at der ikke er en hjemmelsbestemmelse om pålæggelse af vederlag, som der er i tilbudsloven.

På baggrund af høringssvaret er der indsat en hjemmelsbestemmelse til at pålægge vederlag til medlemmer af klagenævnet i § 2, stk. 7.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører yderligere at ekstraomkostningerne, ved udvidelse af klagenævnets virke, som anses for at kunne opvejes i form af flere klagegebyrer, om de reelt kan opvejes på den måde. Da det bestående klagenævns erfaring er at klagegebyret tilbagebetales i de fleste tilfælde. Derudover er klagegebyret er nedsat for bygge- og anlægssager i forhold til tilbudsloven.

På baggrund af høringssvaret er der indsat et nyt stykke i § 5, stk. 8, hvormed Naalakkersuisut hjemles til at fastsætte nærmere regler om hvorvidt gebyret efter § 5, stk. 4 tilbagebetales, hvis klager får hel eller delvis medhold i klagen.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører yderligere at der mangler en afgrænsning i forhold til klageadgangen ved overtrædelse af bestemmelserne i kapitel 7 og 8 i forslaget til Inatsisartutlov om virksomheders og offentlige myndigheders sanfundsansvar ved ansættelse af lærlinge og praktikanter.

På baggrund af høringssvaret er § 1, stk. 2 tilføjet, som fastsætter at Klagenævnet for Udbud

af Offentlige Indkøb også kan tillægges kompetence til at træffe afgørelse efter andre regler end udbudsloven, hvis der er fastsat bestemmelser om klageadgang til Klagenævnet.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører yderligere at der gives mulighed for at udpege mere end 1 suppleant efter § 2, stk. 3.

På baggrund af høringssvaret er muligheden for at udpege mere end 1 suppleant indsat i bestemmelsen.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører yderligere til § 2, stk. 5 at det ikke kun er de sagkyndige medlemmer som i deres virke skal være uafhængige, men også formanden.

På baggrund af høringssvaret er formanden indsat i § 2, stk. 5 for at sikre at denne også er uafhængig i sit virke.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører yderligere at den endelige frist i § 5, stk. 6 på 1 måned for indbetaling af klagegebyret er for lang og kan forsinke processen. Derudover er der ikke videreført tidsfrist for sagens afgørelse, som der var i tilbudsloven.

I bestemmelsen i § 5, stk. 6 (nu § 5, stk. 7) omtales den endelige frist og det fremhæves at behandlingen af en klage ikke kan påbegyndes før gebyret er indbetalt. Det er dermed op til klager at indbetale gebyret hurtigt for at få sagen påbegyndt. Klagenævnet vil være forpligtet til at oplyse klager om, at sagen ikke påbegyndes før gebyret er indbetalt. Sidst nævnte forpligtelse er tilføjet de specielle bemærkninger til bestemmelsen.

Klagenævn for Udbud af Offentlige Indkøb er et uafhængigt nævn og det er derfor problematisk at indsætte en tidsfrist for sagbehandlingen ved klagenævnet.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører yderligere at pålægges af tvangsbøder efter § 6, stk. 3 er en væsentlig skærpelse af bestemmelsen om tvangsmidler i forhold til tilbudslovens § 34. Derudover anføres det at i § 6, stk. 2 om indhentning af oplysninger, der skønnes at have betydning for sagen ikke hjemler muligheden for at indhente oplysninger, som er nødvendige for at fastslå om sagen er omfattet af klagenævnets kompetence.

På baggrund af høringssvaret er bestemmelsen om pålæggelse af tvangsbøder udgået, da sanktionsmulighederne ved pålæggelse af bøde af domstolene må anses for tilstrækkeligt.

Bedømmelsen af om klagenævnet har den fornødne kompetence, som eventuelt kan ende med en afvisning såfremt klagenævnet ikke har den fornødne kompetence, indgår også i de oplysninger som kan indhentes med hjemmel i § 6, stk. 2, som også er uddybet i de specielle bemærkninger hertil.

Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur anfører yderligere spørgsmål til begrundelsen for at en sag kan afgøres ved deltagelse af formanden og 1 sagkyndigt medlem og at det virker mere hensynsmæssigt at lade 2 sagkyndige medlemmer deltage ved afgørelsen. Det foreslås yderligere at formanden skal kunne træffe afgørelse i sager af ikke principiel karakter for at lette den administrative byrde.

På baggrund af høringssvaret er bestemmelsen ændret således, at 2 sagkyndige medlemmer, udover formanden, skal deltage ved afgørelsen af sager i klagenævnet. Derudover er bestemmelse ligeledes ændret så formanden ikke blot kan træffe afgørelse om procesuelle spørgsmål men også i sager af ikke principiel karakter uden sagkyndige medlemmer, hvilket er uddybet i de specielle bemærkninger til § 11, stk. 1.

Kommuneqarfik Sermersooq anfører at de sagkyndige medlemmer burde udpeges efter indstilling fra relevante offentlige myndigheder og byggebranchen, at der bør indsættes en sagsbehandlingsfrist på 3 måneder, at det ikke er rimeligt at klagegebyret for bygge- og anlægsarbejder også er fastsat til kr. 10.000 og at det er usædvanligt at et klagenævn består af 2 personer for at være beslutningsdygtigt.

Bemærkningerne fra Kommuneqarfik Sermersooq er behandlet i det ovenstående og tilrettelser er indført på grundlag af blandt andet dette høringssvar.

KANUKOKA anfører at klagenævnet opererer efter officialprincippet og efterlyser en yderligere præcisering af princippet ved indhentning af oplysninger efter § 6, stk. 2 og 3 og dettes forhold til § 8, stk. 1 om skriftlig udveksling og afgørelse på dette grundlag.

Klagenævnet for Udbud af Offentlige Udbud operer ikke direkte under officialprincippet, hvilket er redegjort for i § 9. For at sikre en effektiv ressourceudnyttelse fremgår det imidlertid af bestemmelsen, at klagenævnet ikke træffer afgørelser, der går ud over nedlagte påstande eller faktiske og retlige forhold, som parterne fremfører. Behandlingen kommer dermed i højere grad til at ligne den, der kendes fra domstolene, der er underlagt forhandlingsprincippet. § 8, stk. 1 (nu § 9) fastslår, at al sagsforberedelse i nævnet sker skriftligt, og at afgørelser også som udgangspunkt træffes på et skriftligt grundlag. Dermed er det kun i særlige omstændigheder, at der kan ske en mundtlig forhandling. Formålet er at anvende færrest muligt ressourcer i klagesagsbehandlingen hos både klager, indklagede og nævnet.

Bemærkninger til forslaget

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen fastlægger lovens anvendelsesområde.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at der er klageadgang til Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb, når formålet med klagen er at fastslå, om der er sket en overtrædelse af Inatsisartutlov om udbud i forbindelse med indkøb af varer og tjenesteydelser i offentlige myndigheder og institutioner (udbudsloven).

Til stk. 2

Bestemmelsen indebærer at Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb også kan tillægges kompetence til at træffe afgørelse efter andre regler end udbudsloven, hvis der er fastsat bestemmelser om klageadgang til Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb i anden lovgivning.

Til § 2

Bestemmelsen fastlægger organiseringen for Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb.

Til stk. 1

Nævnet består af 1 formand og mindst 2 sagkyndige medlemmer. Det samlede antal sagkyndige medlemmer, der er tilknyttet nævnet er ikke fastlagt i loven. I den enkelte sag skal deltage mindst 2 sagkyndige medlemmer, men om nødvendigt kan der deltage flere.

Til stk. 2

Medlemmerne og deres suppleanter kan udpeges for en periode på op til 4 år.

Til stk. 3

For hvert medlem udpeges 1 eller flere suppleanter, der kan træde til ved medlemmets forfald.

Til stk. 4

For at sikre uafhængighed i forhold til det politiske og administrative system, udpeges formanden for nævnet af Landsdommeren i Grønland. Formanden skal have bestået en juridisk embedseksamen,

Stk. 4 fastslår, at Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøbs sagkyndige medlemmer udpeges af Naalakkersuisut efter indstilling fra offentlige aktører og erhvervslivet i Grønland. Ved udvælgelsen af de sagkyndige medlemmer og deres stedfortrædere skal der lægges vægt på uafhængighed af lokale brancheinteresser, hvorfor det kan blive nødvendigt at udpege medlemmer, som ikke er bosiddende i Grønland.

For at sikre højst mulig kvalitet af nævnets afgørelser, og da sagerne for nævnet forventes at være fagligt komplicerede, stilles der krav om, at medlemmerne skal have kendskab til offentlig indkøbsvirksomhed eller juridisk sagkundskab.

Til stk. 5

Det er afgørende for nævnets virke og interessenters tillid til nævnet, at formanden og medlemmerne fungerer uafhængigt i deres virke i nævnet. Dette betyder blandt andet, at det i hver sag nøje skal overvejes, om et medlem har modstridende eller sammenfaldende interesser med sagens parter. Uanset om dette er tilfældet eller ej, bør det også overvejes om et givent medlem skal deltage i en sag, hvis det kunne fremstå som om, at et medlem ikke er uafhængigt i sit virke.

Til stk. 6

Det er muligt at genudpege både formanden og medlemmerne. Der er desuden ikke nogen øvre grænse for, hvor mange genudpegninger der kan ske.

Til stk. 7

Stk. 7 hjemler, at Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøbs medlemmer vil blive vederlagt i overensstemmelse med landstingslov om vederlag m.v. til medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut m.v. Baggrunden herfor er, at de sager som Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb skal behandle er af omfattende karakter, hvorfor medlemmer skal have vederlag for at fungere som medlem i nævnet.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb og dets sekretariat.

Til stk. 1

Til nævnet knyttes der et sekretariat, der skal bistå nævnet i dets arbejde.

Til stk. 2

Det er op til formanden at bestemme de nærmere retningslinjer for arbejdet i nævnet samt ansvarsfordelingen. Hertil hører blandt andet størrelse, sammensætning, arbejds gange og mødefrekvens.

Til § 4

Bestemmelsen angiver, hvem der er klageberettigede samt fastlægger tredjemands mulighed for at intervenere.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastlægger, hvem der har klageret i henhold til § 1.

Til nr. 1

Enhver med retlig interesse deri har klageret. Begrebet retlig interesse skal fortolkes i overensstemmelse med retspraksis.

Eksempler på klageret som følge af retlig interesse:

- Tilbudsgivere har klageret over tildelingsbeslutningen.
- Forbigåede ansøgere og tilbudsgivere har klageret over udbudsprocessen.
- Virksomheder, som kan tænkes at være erstatningsberettigede i tilfælde af en påstået lovovertrædelse, har klageret over lovovertrædelsen.
- Virksomheder, som kunne have været ansøger eller tilbudsgiver eller leverandøren til en sådan, hvis udbud var sket i overensstemmelse med reglerne, har klageret over den relevante påståede overtrædelse af reglerne.

Det er uden betydning for en tilbudsgivers klageret, om tilbudsgiveren selv har overholdt udbudsvilkårene.

Til nr. 2

De organisationer og offentlige myndigheder som Naalakkersuisut tillægger klageadgang, har klageadgang. Bestemmelsen indebærer, at der kan fastsættes særskilte regler ved bekendtgørelse om, hvilket interesseorganisationer eller myndigheder, som er omfattet af bestemmelsen. Dette kunne tænkes at være interesseorganisationer eller myndigheder, som har en særlig interesse i, at der foretages lovlige udbud. Formålet er at udbygge nævnets kontrolfunktion.

Til stk. 2

Nævnet kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen har en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til fordel for den indklagede ordregiver.

Sagens vil f.eks. have væsentlig betydning, når en afgørelse kan påvirke fremtidige forhold mellem ordregiver og den pågældende.

Der er ikke tale om en selvstændig klageret. Klageret har alene de, som er omfattet af stk. 1.

Til § 5

Bestemmelsen fastlægger, hvorledes indbringelse af klage for Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb sker.

Til stk. 1

Klagefristen på 4 uger er absolut.

Beslutning anses for at være meddelt af ordregiver ved ordregivers afsendelse af beslutning til tilbudsgiver.

Fristen er fastsat under hensyntagen til, at der skal være tilstrækkelig tid til at udarbejde en klage samtidig med, at resultatet af udbudsprocessen forholdsvis hurtigt skal kunne betragtes som endeligt af de involverede parter og interessenter.

Til stk. 2

Klager er forpligtet til at underrette indklagede om, at der er indbragt klage for nævnet. Underretningen skal ske senest ved indbringelse af sagen for nævnet. Underretningen kan altså godt ske inden, at der indgives klage til nævnet. Af underretningen skal fremgå så mange oplysninger om den påståede overtrædelse som muligt, herunder om der begæres opsættende virkning.

Klagers underretning til indklagede om indgivelse af klage kan af hensyn til en kort sagsbehandlingstid mest hensigtsmæssigt ske ved at fremsende kopi af klageskrivelsen med bilag til indklagede, idet bestemmelsen dog ikke stiller krav herom.

Til stk. 3

Bestemmelsen tillægger nævnet mulighed for at afvise en klage, hvis denne er uegnet til at danne grundlag for sagens behandling. Dette gøres ved en beslutning, der meddeles klageren og indklagede.

Bestemmelsen er en konsekvens af forhandlingsprincippet, der finder anvendelse i nævnet, jf § 9.

Til stk. 4

Bestemmelsen fastslår, at såfremt sagen afvises, jf. stk. 3, bliver et eventuelt indbetalt gebyr efter stk. 5 tilbagebetalt.

Til stk. 5

Klager skal indbetale en klageafgift på 10.000 kr. for at indgive en klage til nævnet, såfremt klagen er baseret på bestemmelser i medfør af inatsisartutlov om udbud i forbindelse med indkøb af varer og tjenesteydelser i offentlige myndigheder og institutioner.

Til stk. 6

Nævnet har ikke mulighed for at påbegynde behandlingen af klagen, før klageafgiften er indbetalt. Herunder har nævnet ikke mulighed til at tage stilling til eventuel opsættende virkning. Er klageafgiften ikke betalt senest 4 uger efter klagens indgivelse, anses klagen for bortfaldet. Klagenævnet har ansvaret for sagens oplysning og dermed vil klagenævnet være forpligtet til at oplyse klager om at sagen ikke påbegyndes før klageafgiften er indbetalt og at den bortfalder såfremt klageafgiften ikke indbetales senest 4 uger efter klagens indgivelse.

Til stk. 7

Bestemmelsen hjemler at Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om hvorvidt klageafgiften tilbagebetales, hvis klager for hel eller delvis medhold i indgivene klage. Ved dette skal det i den økonomiske vurdering medtages at en af begrundelserne for at have et klageafgiften er at sikre, at der ikke kommer for mange grundløse klager, der blandt andet øger sagsbehandlingstiden for nævnet. Klageafgiften giver dermed en potentiel klager et incitament til at genoverveje en eventuel klage. Det er derimod ikke hensigten med klageafgiften at afholde en klager med en berettiget klage fra at indbringe en klage for nævnet. Derfor er det i denne bestemmelse angivet, at hvis klageren får hel eller delvis medhold, kan gebyret blive tilbagebetalt.

Til § 6

Bestemmelsen vedrører sagens forberedelse ved Klagenævnet for Udbud af Offentlige indkøb.

Til stk. 1

Efter, at nævnet har modtaget klage i henhold til § 5, fremsender nævnet klageskriftet med bilag til indklagede. Samtidig anmoder nævnet ligeledes indklagede om at afgive en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder, samt om at fremsende sagens dokumenter. Nævnet fastsætter desuden en frist herfor.

Til stk. 2

Bestemmelsen sikrer at indhentelse af alle nødvendige oplysninger som skønnes nødvendige for sagens bedømmelse. Formålet med denne bestemmelse om parternes oplysningspligt er at opnå korrekte nævnsafgørelser ved at sikre, at nævnet træffer sine afgørelser på et grundlag, som er bedst muligt oplyst.

Nævnet kan i den forbindelse også anmode om oplysninger til afgørelse af om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Til § 7

Bestemmelsen vedrører ligesom § 6 sagens forberedelse ved Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb.

Til stk. 1

Efter at indklagede har afgivet en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder i henhold til § 6, stk. 1, skal klageren gøres bekendt med denne.

Dette gælder dog ikke, hvis udleveringen vil være i strid med anden lovgivning.

Til stk. 2

Bestemmelsen giver mulighed for, at formanden i den enkelte sag kan beslutte, at der skal udveksles yderligere skriftlige indlæg.

Bestemmelsen vil især have betydning i tilfælde, hvor indklagedes redegørelse må antages at give anledning til uddybninger, tilføjelser eller, hvor sagen af andre grunde er særligt kompleks og derfor kræves yderligere oplyst.

Til § 8

Bestemmelsen vedører – ligesom de to foregående bestemmelser – sagens forberedelse ved Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at al sagsforberedelse i nævnet sker skriftligt, og at afgørelser også som udgangspunkt træffes på et skriftligt grundlag.

Formålet er at anvende færrest muligt ressourcer i klagesagsbehandlingen hos både klager, indklagede og nævnet.

Hvis særlige grunde taler derfor, kan formanden dog bestemme, at sagen skal forhandles mundtligt. Dette kan formanden træffe bestemmelse om på eget initiativ (*ex officio*). En særlig grund kan eksempelvis være, hvis der er et behov for at afgive mundtlige forklaringer.

Til stk. 2

Det kan være hensigtsmæssigt for klager, den indklagede og den, der eventuelt er indtrådt i sagen at lade sig repræsentere af en sagkyndig repræsentant. Repræsentation af sagkyndige

kan betyde en mere professionel behandling af sagen og dermed bedre sikre en korrekt afgørelse gennem sagens fulde oplysning, der som nævnt er baseret på forhandlingsprincippet, jf. § 9.

Af de ovenfor anførte grunde, kan formanden henstille, at klageren lader sig repræsentere som anført. En henstilling er en anmodning om at klager, den indklagede eller den, der er indtrådt i sagen lader sig repræsentere. Det kan imidlertid ikke kræves at klager, den indklagede eller den, der er indtrådt i sagen, lader sig repræsentere eller rådfører sig med en sagkyndig.

Til stk. 3

Det er som udgangspunkt udelukkende dem, der er nævnt i stk. 2, der har adgang til eventuelle mundtlige forhandlinger.

Formanden har dog mulighed for at åbne adgangen til de mundtlige forhandlinger for andre, hvis særlige omstændigheder tilsiger det, eksempelvis at sagen har en særlig samfundsinteresse.

Til § 9

Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb er et administrativt organ, og er derfor som udgangspunkt underlagt officialprincippet. For at sikre en effektiv ressourceudnyttelse fremgår det imidlertid af bestemmelsen, at klagenævnet ikke træffer afgørelser, der går ud over nedlagte påstande eller faktiske og retlige forhold, som parterne fremfører. Behandlingen kommer dermed i højere grad til at ligne den, der kendes fra domstolene, der er underlagt forhandlingsprincippet.

Til § 10

Bestemmelsen indeholder regler for sagens afgørelse og tilkendelse af sagsomkostninger.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at afgørelser træffes ved almindeligt stemmeflertal.

For at undgå, at Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb i forbindelse med en afgørelse kommer i en situation, hvor der ikke kan træffes afgørelse på grund af stemmelighed er stemmen fra formanden i den enkelte sag udslagsgivende ved stemmelighed.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastlår endvidere, at formanden har mulighed for at træffe afgørelse om processuelle spørgsmål, uden medvirken af sagkyndige medlemmer. Baggrunden for denne mulighed er at sikre en effektiv sagsbehandling. Processuelle spørgsmål kunne eksempelvis væ-

re, om dele af sagen skal udskilles til særskilt behandling, afgørelser vedrørende aktindsigt, om klager er klageberettiget eller spørgsmål om opsættende virkning.

Derudover fastslår bestemmelsen at formanden har mulighed for at træffe afgørelse i sager af ikke principiel karakter. Det er for at sikre en effektiv behandling af sager ved nævnet. Det er formanden der afgør, hvornår en sag ikke har principiel karakter. Dette kan for eksempel være i de tilfælde, hvor der foreligger en klar praksis på området. Et andet eksempel kan være, hvor ordregiver accepterer et tilbud, der er indleveret efter fristens udløb. Dette vil være i strid med inatsisartutlovens regler, og praksis på området er derfor klar.

Til stk. 3

For at sikre offentlighed i forvaltningen, et grundlag for at parterne kan vurdere, om de ønsker at indbringe sagen for domstolene, jf. § 16 m.v., skal afgørelsen begrundes og sendes til klageren, den indklagede og eventuelt den, der er indtrådt i sagen.

Såfremt afgørelsen ikke er truffet i enighed, skal afgørelsen ligeledes indeholde den opfattelse, som ikke lægger til grund for afgørelsen, dissensen. Dette giver mulighed for, at parterne kan vurdere, om de ønsker at indbringe sagen for domstolene i henhold til § 16. Det betyder ligeledes, at afgørelsen ikke nødvendigvis har den samme præjudikatværdi, som en afgørelse, der er truffet i enighed.

Til stk. 4

Omkostningerne i forbindelse med at føre en sag ved nævnet kan være betydelige. Derudover kan omkostninger ved sager spille en betydelig rolle for adgangen til at klage. Klageafgiften indgår også som en del af omkostningerne i forbindelse med sagen.

Nævnet tillægges derfor mulighed for at bestemme, at den tabende part skal betale modparten et beløb til helt eller delvis dækning af sagens omkostninger. Beløbet fastsættes konkret under hensyntagen til sagens omfang og kompleksitet.

Til stk. 5

Sagsomkostningerne, der er nævnt i stk. 4 kan maksimalt andrage kr. 75.000, jf. dog stk. 6. Bestemmelsen er indsat for at give parterne en vis sikkerhed for, hvor meget de kan komme til at hæfte for. Der gives dermed også bedre mulighed for at vurdere, om sagen skal føres.

Til stk. 6

Når særlige omstændigheder taler for det, er det muligt for nævnet at fravige maksimumbeløbet i stk. 5. Det klare udgangspunkt er, at maksimumbeløbet ikke kan fraviges. Af særlige omstændigheder, der kan tages hensyn til er f.eks. hvis indklagede har trukket sagen i langdrag.

Til § 11

Bestemmelsen omhandler offentliggørelse af Klagenævnet for Udbuds af Offentlige Indkøb afgørelser og årsberetning.

Til stk. 1

Bestemmelsen angiver, at nævnet skal udgive sine afgørelser på dets hjemmeside.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastlår, at nævnet skal udfærdige og offentliggøre en årlig beretning, der formidler indholdet af samtlige af nævnets kendelser. Dette kan eksempelvis være i form af resuméer af de enkelte afgørelser. Årsberetningen offentliggøres ligeledes på nævnet hjemmeside.

Til § 12

Bestemmelsen omhandler muligheden for, at Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb kan tillægge en klage opsættende virkning.

Til stk. 1

Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb kan - når særlige grunde taler herfor og der er nedlagt påstand herom fra en af parterne - tillægge en klage opsættende virkning.

Til stk. 2

For at tillægge en klage opsættende virkning kræves, at klager har sandsynliggjort at denne kan få medhold i sagen og at klager ikke har mulighed for at varetage sine interesser på anden vis hvis ikke klagen tillægges opsættende virkning. Desuden skal der foretages en interesseafvejning af modsatrettede hensyn. På den ene side hensynet til udbyders interesse i, at udbudet gennemføres og på den anden side klagers interesse i opsættende virkning.

Det klare udgangspunkt er altså, at en klage ikke tillægges opsættende virkning.

Til § 13

Bestemmelsen fastlægger Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøbs sanktionsmuligheder.

Et påbud medfører, at ordregiveren har pligt til at handle i overensstemmelse med nævnets afgørelse.

Bestemmelsen fastslår at nævnet, når indklagede har overtrådt reglerne i udbudsloven, kan:

Suspendere indklagedes udbudsprocedure eller beslutninger i forbindelse med en udbudsforretning

Nævnet har mulighed for at suspendere hele den indklagedes udbudsprocedure eller beslutninger i forbindelse med udbudsforretningen.

Annullere indklagedes ulovlige beslutninger eller udbudsforretning

Nævnet har desuden mulighed for at annullere den indklagedes beslutninger eller udbudsforretning.

Bestemmelsen vedrører annullation af forvaltningsretlige beslutninger. Dette kunne eksempelvis være en beslutning om tildeling af en opgave til en bestemt tilbudsgiver. Derimod omhandler bestemmelsen ikke privatretlige aftaler. Nævnet kan således ikke beslutte, at aftaler som ordregiver har indgået er uden virkning.

Udstede påbud om lovliggørelse af udbudsproceduren eller beslutninger i forbindelse med udbudsforretningen

Nævnet kan påbyde, at den indklagede skal lovliggøre sin udbudsprocedure eller beslutninger i forbindelse med en udbudsforretning.

Nævnets afgørelser skal altid være proportionale. Det vil sige, at nævnet ved afgørelsen skal afveje lovovertrædelsens grovhed over for følgevirkningerne af afgørelsen. Nævnet skal foretage en afvejning af alle interesser, der er knyttet til sagen samt hensynet til almenvellet. Dette gælder i særlig grad, hvor der er tale om en mulig omgørelse af en udbudsforretning, efter kontrakten er indgået.

Til § 14

Bestemmelsen omhandler Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøbs mulighed for at tilkende erstatning.

Bestemmelsen fastslår, at nævnet kan tilkende klageren erstatning for det tab, som denne har lidt som følge af indklagedes overtrædelse af udbudsloven.

Nævnet kan kun tilkende erstatning, hvis klageren har nedlagt påstand herom og kan ikke tilkende klageren mere, end denne har påstået.

Desuden anvendes grønlandsk rets almindelige regler og betingelser for tilkendelse af erstatning.

Til § 15

Bestemmelsen er kriminalretlig.

Til nr. 1

Der ifaldes ifølge bestemmelsen kriminalretligt ansvar, hvis man forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb.

Den kriminalretlige foranstaltning er bøde.

Formålet med bestemmelsen er at opnå korrekte nævnsafgørelser, ved at forebygge modarbejdelse af sagens oplysning i nævnet.

Til nr. 2

Der ifaldes ifølge bestemmelsen kriminalretligt ansvar, hvis man undlader at efterkomme forbud eller påbud fra nævnet.

Den kriminalretlige foranstaltning er bøde.

Formålet med bestemmelsen er at forebygge manglende efterlevelse af nævnets afgørelser.

Til stk. 2

Bestemmelsen hjemler, at juridiske personer kan foranstaltes med bøde.

Til stk. 3

Bestemmelsen sikrer, at idømte bøder tilfalder Landskassen.

Til § 16

Bestemmelsen fastlægger mulighederne for anke af Klagenævnet for Udbud af Offentlige Indkøb afgørelser.

Til stk. 1

Indbringelse for domstolene af en klagenævnsafgørelse skal ske senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Fristlængden er fastsat af retssikkerhedsmæssige hensyn. For det første er der tale om hensynet til, at der skal være tilstrækkelig tid til at indbringe sagen for domstolene. For det andet er dette afvejnet over for det retssikkerhedsmæssige modhensyn, at afgørelsen forholdsvis hurtigt skal kunne betragtes som endelig af de involverede parter og interessenter, så de kan indrette sig efter den.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at der ikke er mulighed for administrativ rekurs.

Til § 17

Til stk. 1

Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2019.

Inatsisartutloven har således ikke tilbagevirkende kraft.

Til stk. 2

Inatsisartutloven finder anvendelse på indkøb, hvor aftalen herom indgås med leverandøren den 1. januar 2019 eller senere.